

Virkir foreldrar - Það eru engir töfrar

Íslenska forvarnarmódelið

Hornafjörður

Margrét Lilja Guðmundsdóttir,

Rannsóknir & greining

Háskólinn í Reykjavík

Ungmennarannsóknir Rannsókna & greiningar

- **Ungt fólk** - rannsóknirnar
  - ✓ Sérhæfing í rannsóknum á ungu fólki 10 – 20 ára
  - ✓ Gögn frá 1992 til 2019
    - ✓ 5. – 7. bekk
    - ✓ 8. – 10. bekk
    - ✓ Framhaldsskóli og utan skóla
    - ✓ Þýðisrannsóknir – allir nemendur
  - ✓ Leiðarvísir í starfi meðal ungs fólks

Hvers vegna rannsóknir?

- Læknavísindi
  - Byggingariðnaður
  - Ferðapjónusta
  - Fiskiðnaður
  - Lyfjafyrirtæki
-
- Líf barnanna okkar – heilsa og líðan

Skyndilausnir – Quick fix

- Byggjum athafnir, ákvarðanir á rannsóknum

- Hvernig er talað um unglínga?

[Lifestyle](#) › [Health & Families](#)

Iceland knows how to stop teen substance abuse but the rest of the world isn't listening

In Iceland, teenage smoking, drinking and drug use have been radically cut in the past 20 years. Emma Young finds out how they did it, and why other countries won't follow suit

Emma Young | Tuesday 17 January 2017 | [1 comment](#)

[f Like](#) [pet](#) Click to follow
Indy Lifestyle Online

Independent

The Atlantic

AFP

Guardian

BBC

Mosaic

Huffingtonpost

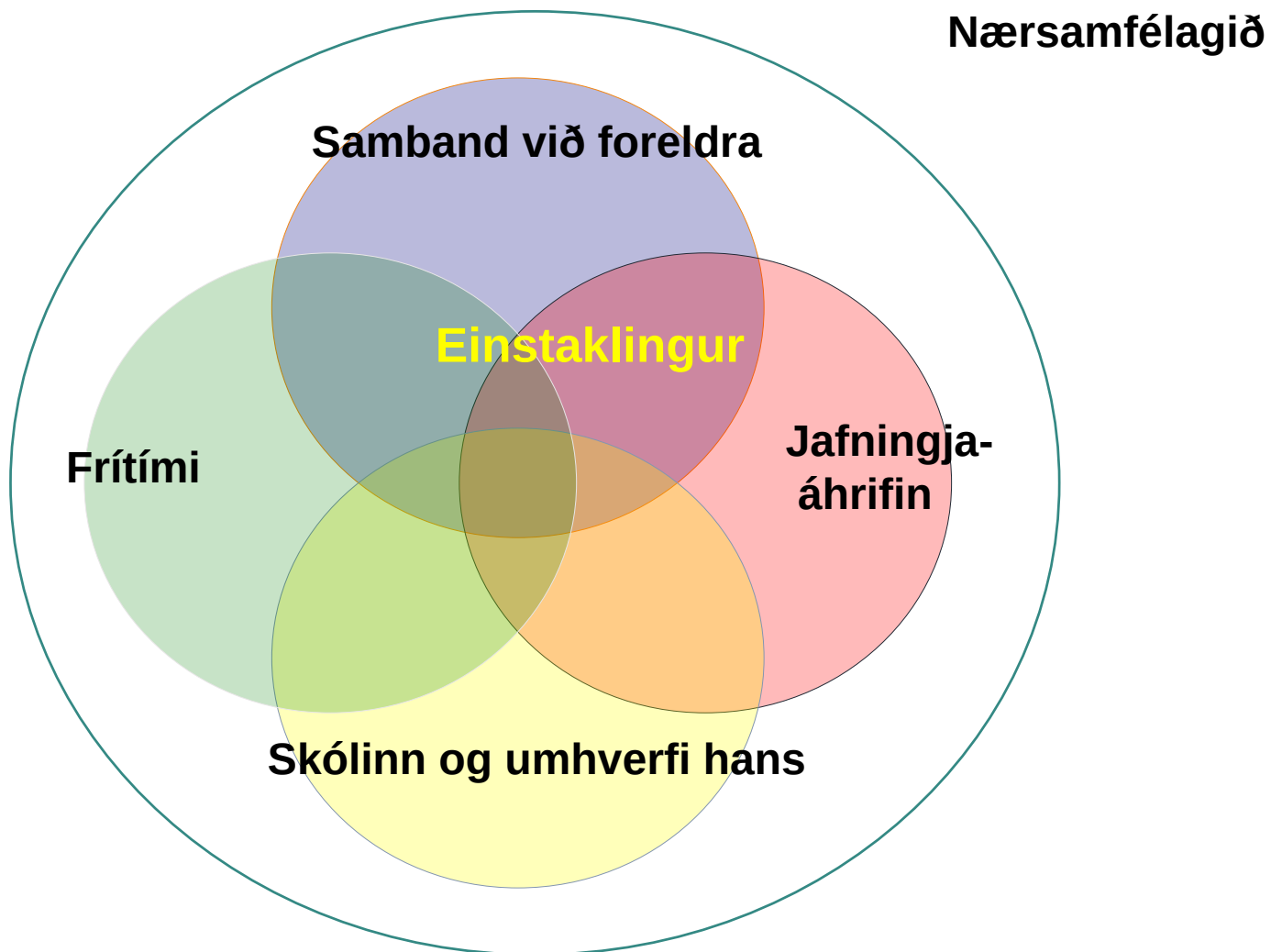

Forvarnanálgun á Íslandi undanfarin 20 ár

Íslenska módelið

Áhættuþættir

• Jafningjahópurinn

- Eiga vini sem eru í neyslu, reykingar,
- tóbak, áfengi, ólögleg vímuefni

• Óskipulagðar athafnir

- „Hangs“
- Foreldralaus party

Verndandi þættir

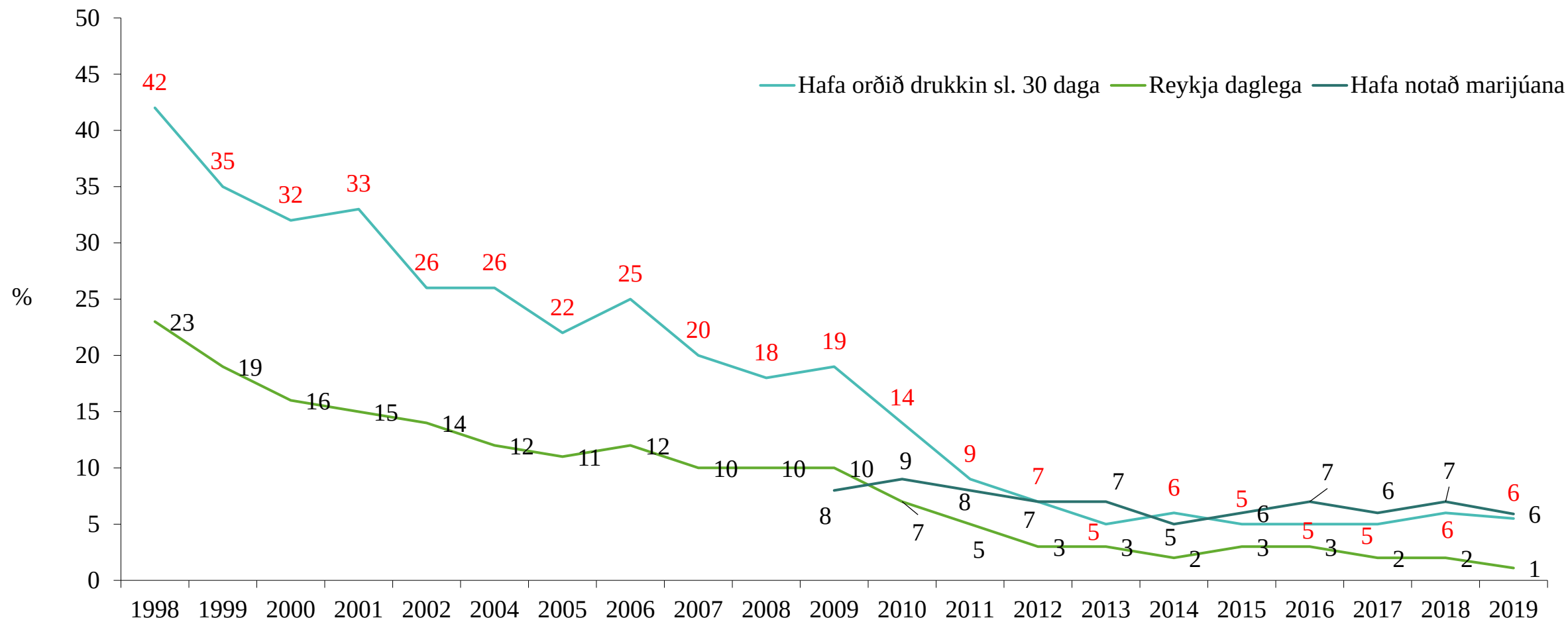
• Skipulagt íþrótta- og tómstundastarf

- Stunda íþróttir með íþróttafélagi
- Þátttaka í starfi félagsmiðstöðva
- Tómstundastarf í skólum
- Tónlistarnám

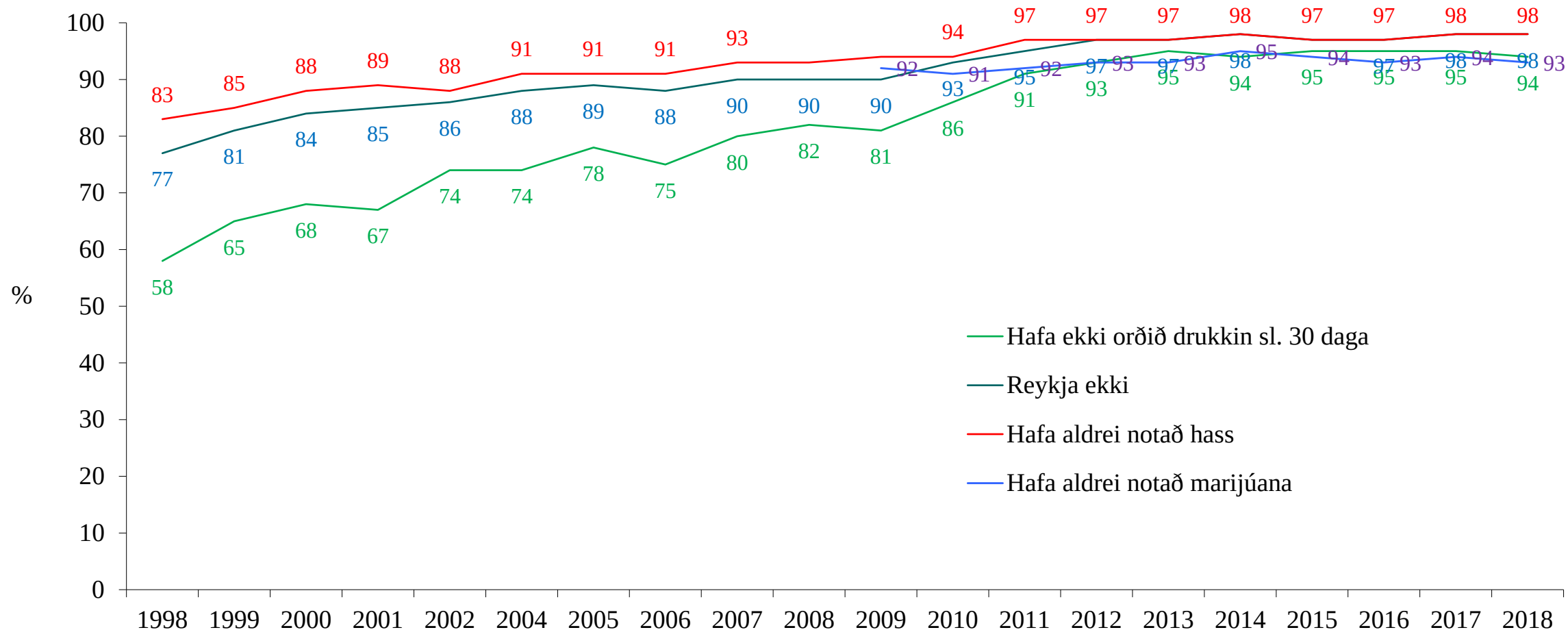
• Foreldrar / forráðamenn

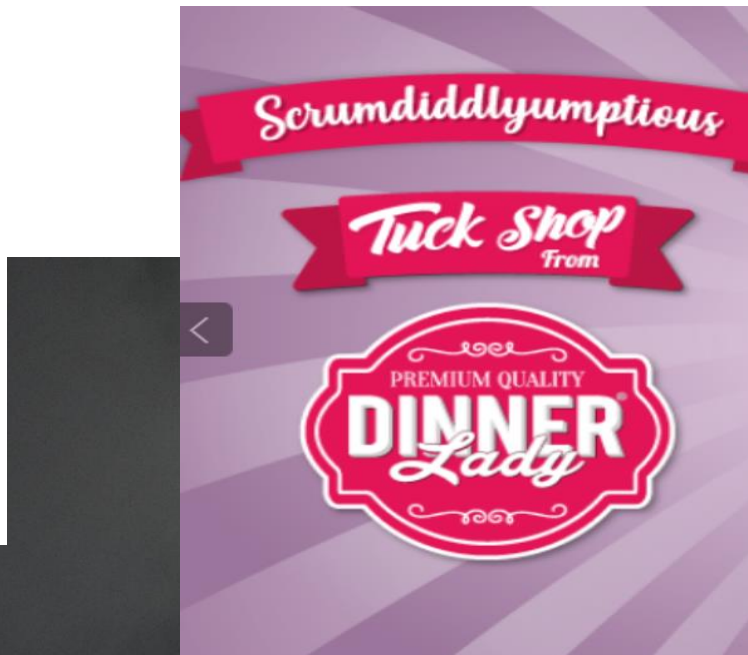
- Stuðningur: umhyggja og hlýja
- Eftirlit: vita með hverjum og hvar ungmenni
- eru á kvöldin og um helgar
- Tíma varið með foreldrum / forráðamönnum

Þróun vímuefnaneyslu meðal 10. bekkinga á Íslandi árin 1997-2019

Yfirgnæfandi meirihluti tíundubekkinga hefur ekki...

NJÓTTU ÞESS
ÖRUGG GUFA

Tekjur heildsölu Nocco tæpir tveir milljarðar króna

Sunna Kristin Hilmarsdóttir skrifar

🕒 19. september 2019 18:07

👍 Líkar þetta 19

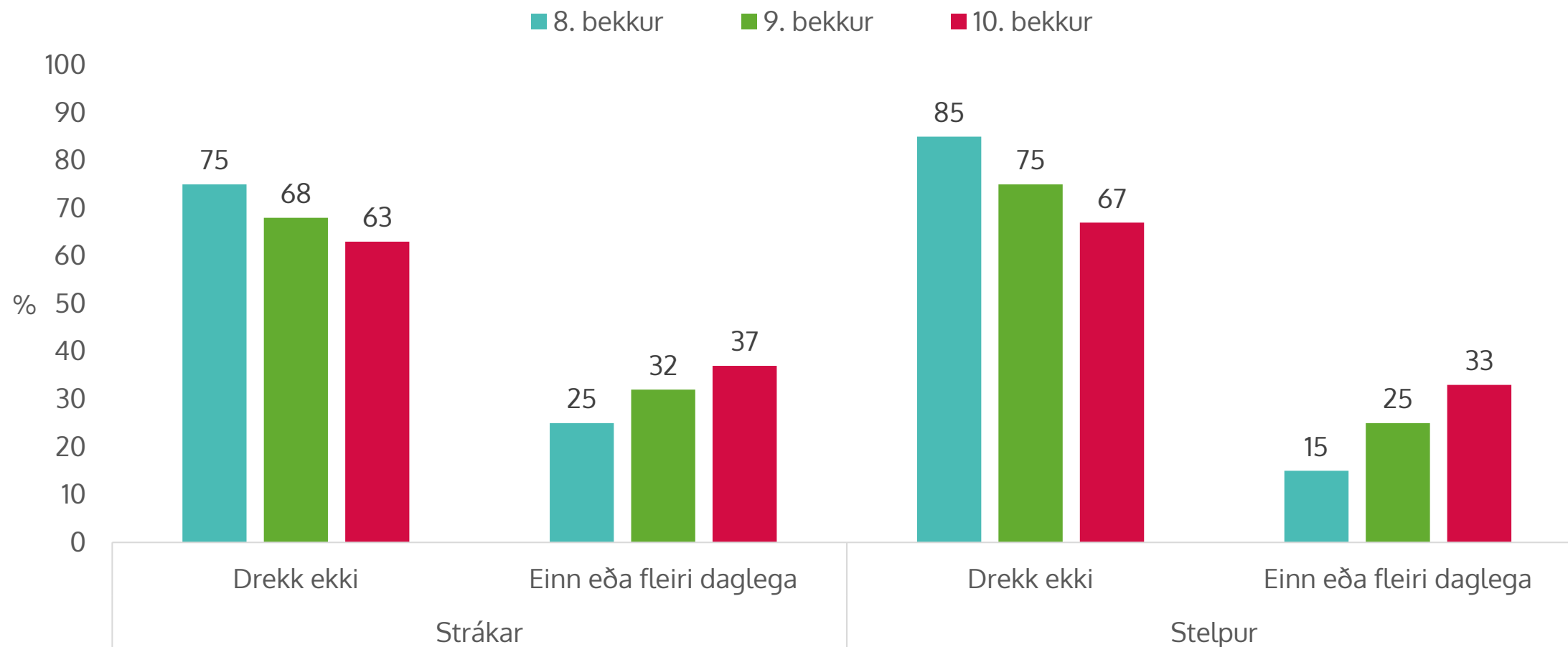

19812403680/

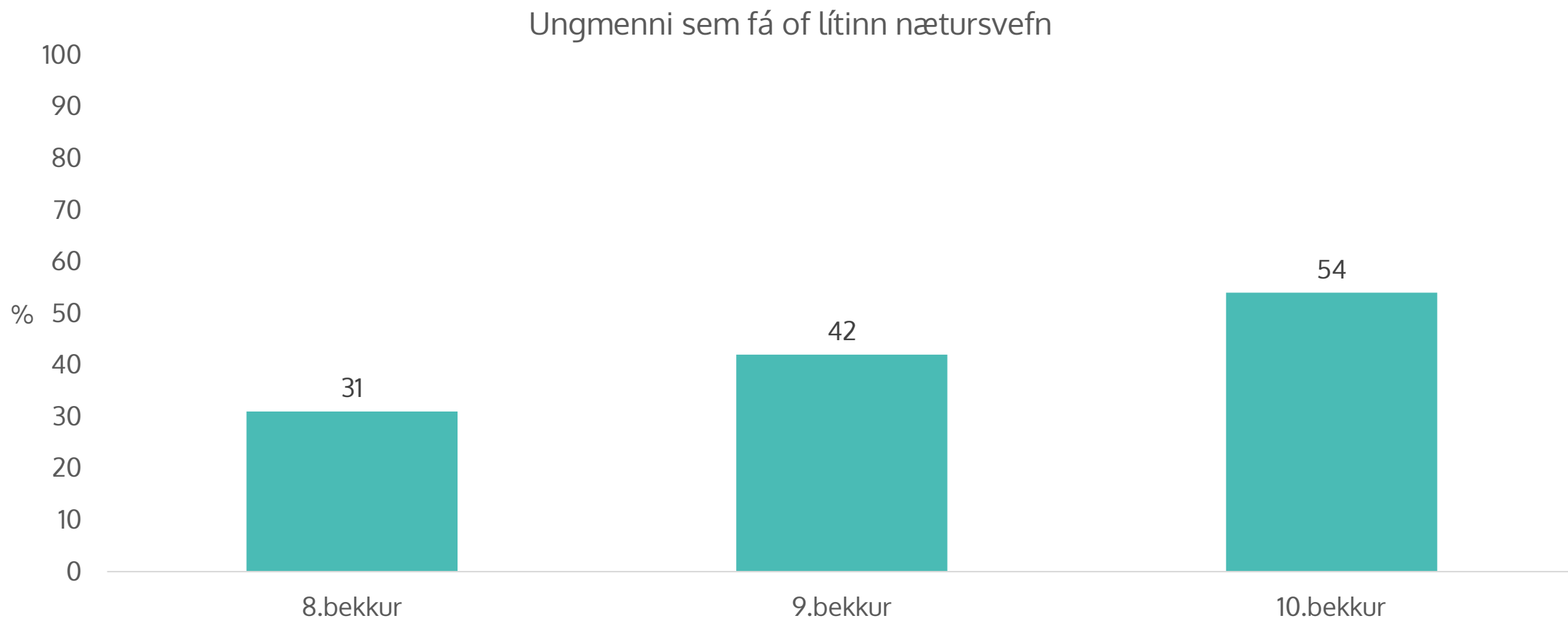

EN03N110NO7

Hversu oft drekkur þú orkudrykki daglega? Greint eftir kynferði og bekk

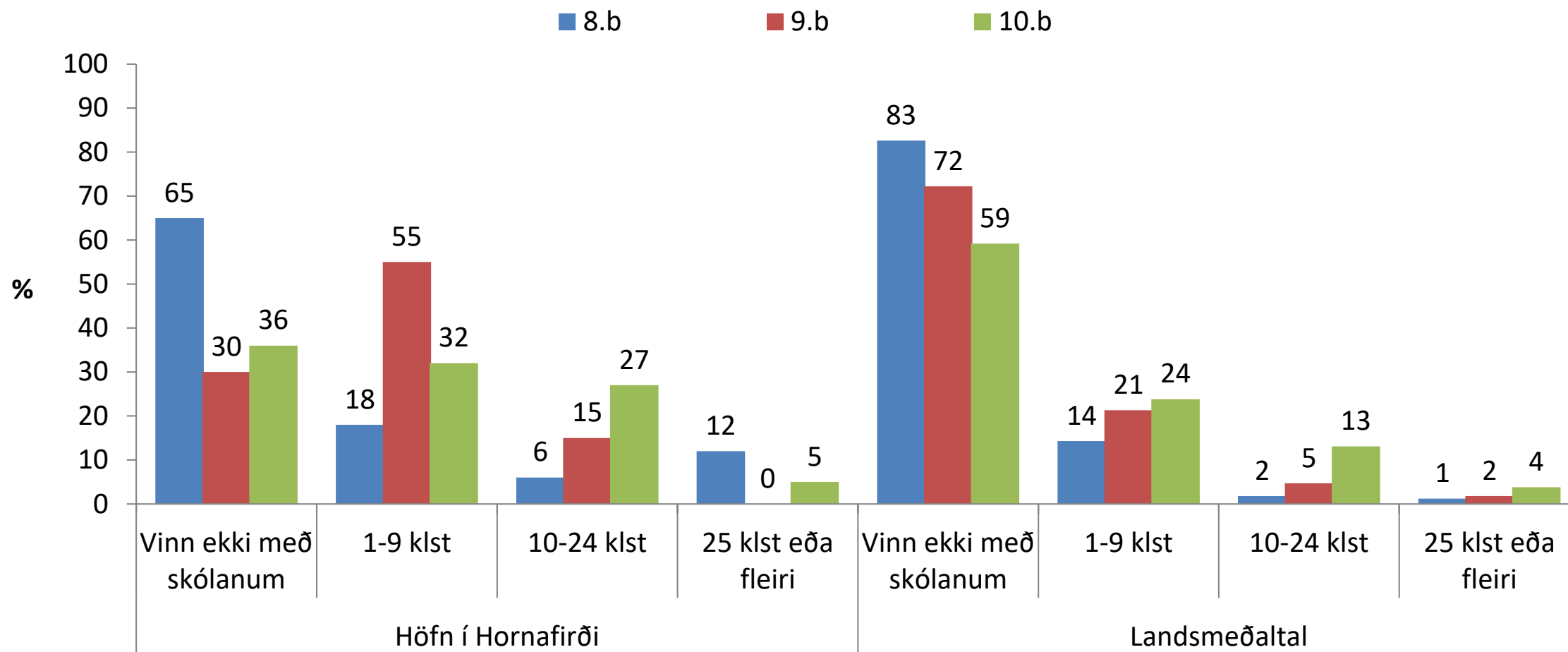
Hlutfall grunnskólanema árið 2018 sem fá ekki nægan nætursvefn, greint eftir bekk.

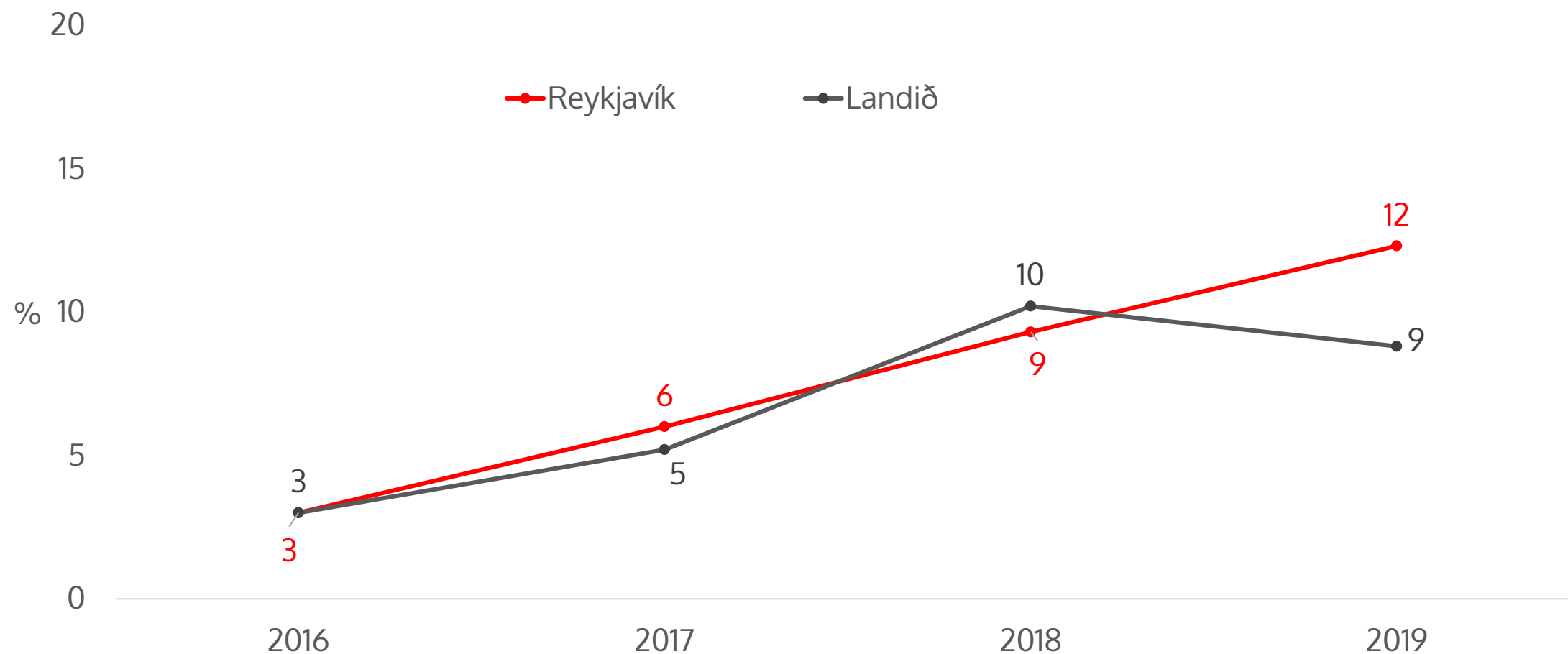
Hvað sefur þú að jafnaði margar klukkustundir á nóttu. Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk, árið 2018

Hvað sefur þú að jafnaði margar klukkustundir á nóttu	Höfn í Hornafirði			Landsmeðaltal		
	%			%		
	8.b.	9.b.	10.b.	8.b.	9.b.	10.b.
meira en 9 klst:	0,0	5,0	0,0	8,1	4,9	2,6
um 9 klst:	17,6	35,0	9,1	25,2	16,8	10,8
um 8 klst:	41,2	50,0	40,9	35,1	36,7	31,8
um 7 klst:	23,5	5,0	13,6	21,1	25,0	32,5
um 6 klst:	11,8	0,0	31,8	7,1	10,5	13,5
minna en 6 klst:	5,9	5,0	4,5	3,3	6,1	8,9

Hvað vinnur þú marga tíma í launaðri vinnu með skólanum á viku? Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk, árið 2018

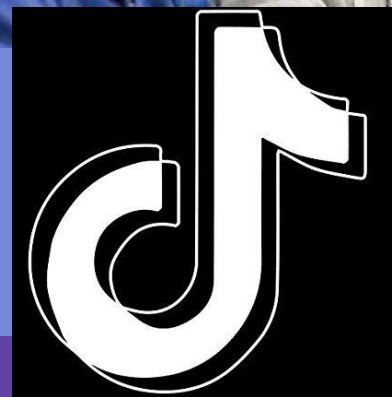
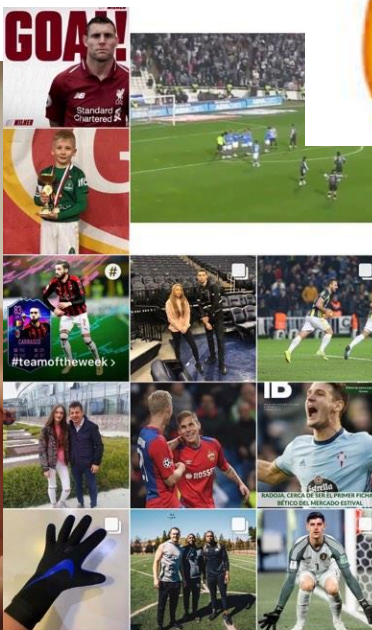

Dagleg notkun rafrettna meðal nemenda í 10. bekk

Skjánotkun

- Hvers vegna aldurstakmark?
- Hvaða áhrif hefur notkun á okkur

Það fylgja engar leiðbeiningar

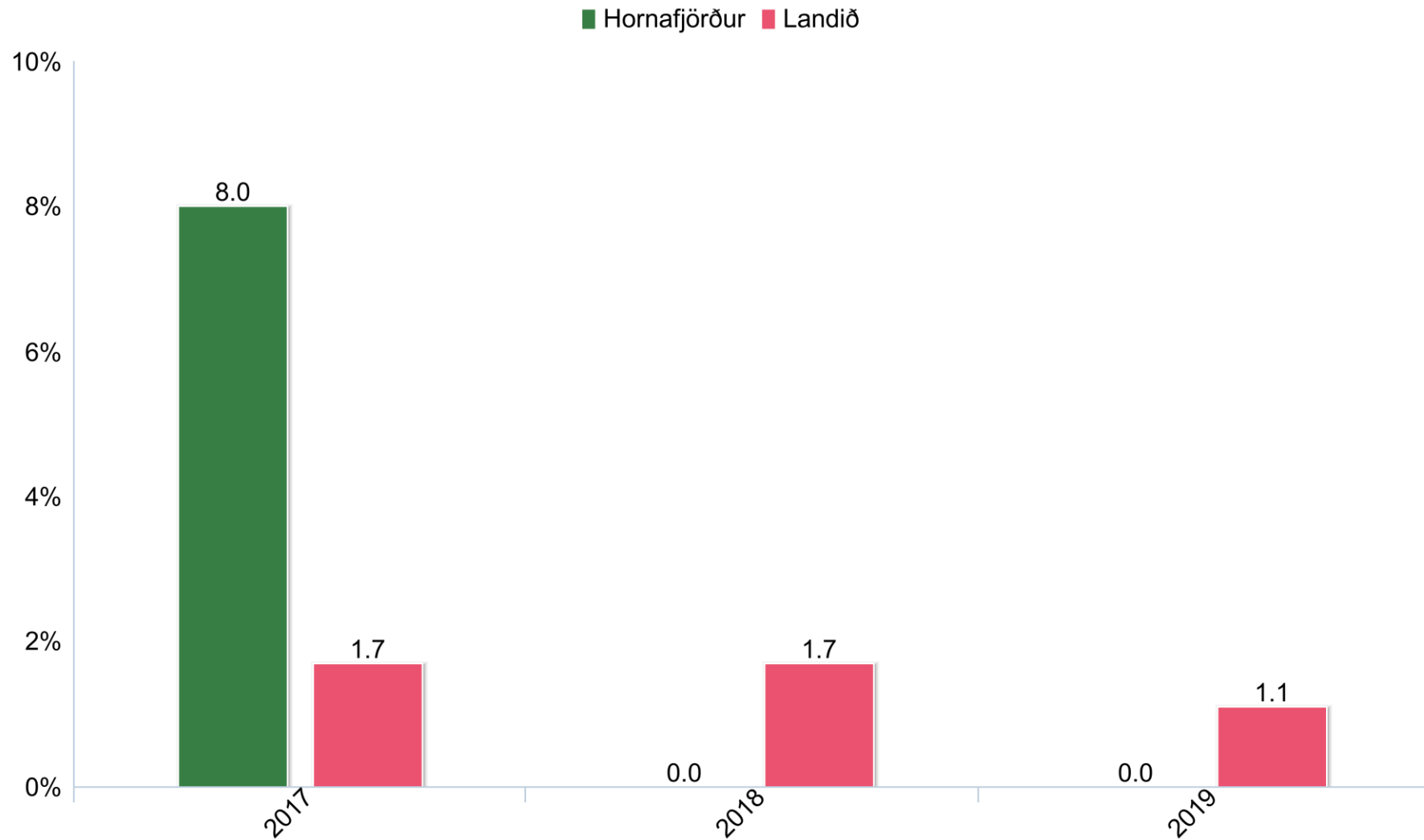

Foreldrasamstarf

- Hvers vegna mikilvægt...?
- Hvernig tölum við um það?
- Hvað hindrar gott starf?
- Hvað hvetur til?

_____

Hlutfall nemenda í 10. bekk sem reykja daglega árin 2017, 2018 og 2019

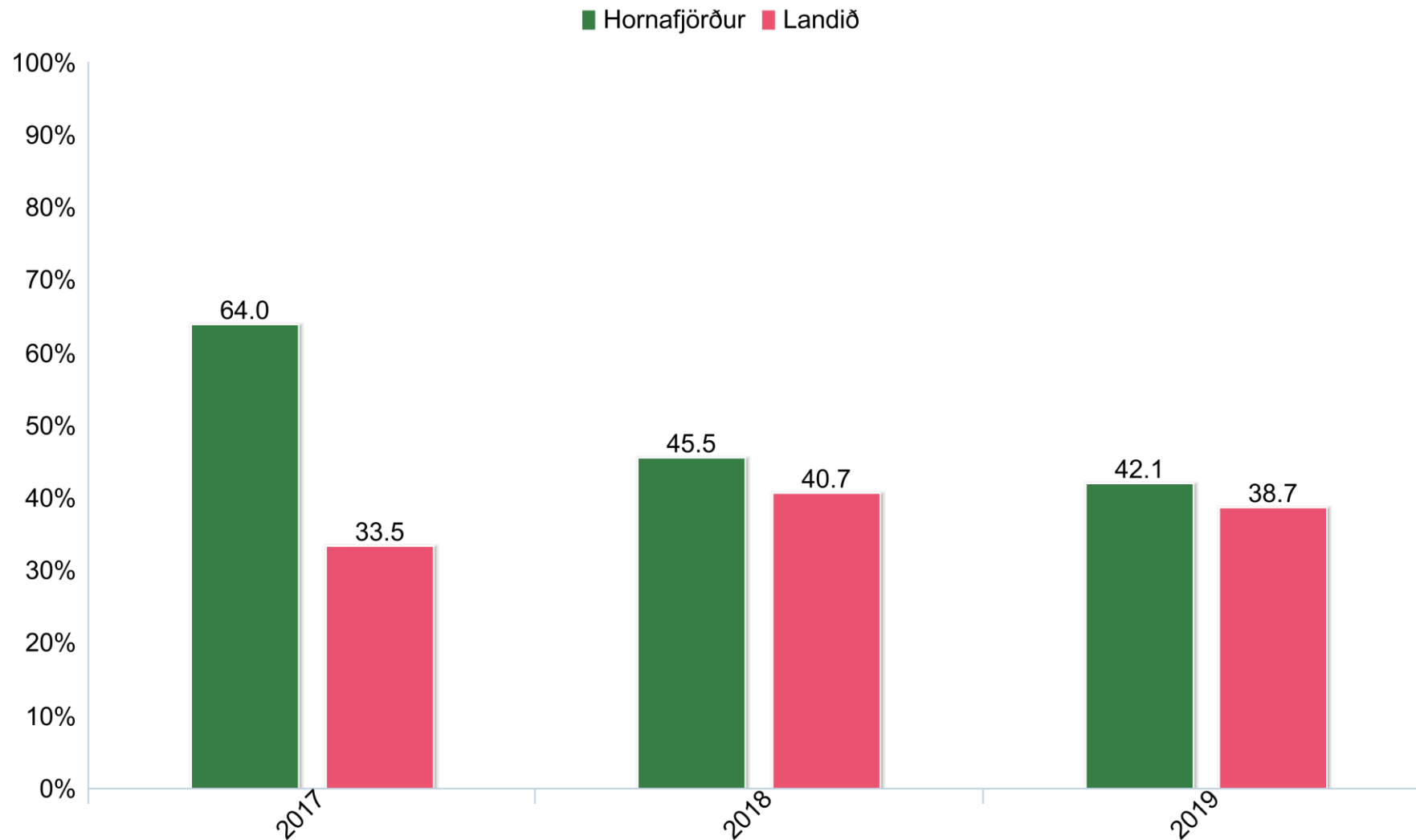

Hve oft hefur þú notað raf-sígarettur um ævina?

Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk árið 2019

	Hornafjörður			Landið		
	10.bekkur	9.bekkur	8.bekkur	10.bekkur	9.bekkur	8.bekkur
Aldrei	57.9%	33.3%	90.5%	61.3%	71.3%	81.5%
1x-5x	36.8%	16.7%	9.5%	15.1%	14.1%	10.9%
6x-19x	5.3%	16.7%	0.0%	5.7%	5.1%	3.1%
20x eða oftar	0.0%	33.3%	0.0%	17.8%	9.5%	4.5%

Hlutfall nemenda í 10. bekk sem hefur notað raf-sígarettur einu sinni eða oftar um ævina, árin 2017, 2018 og 2019

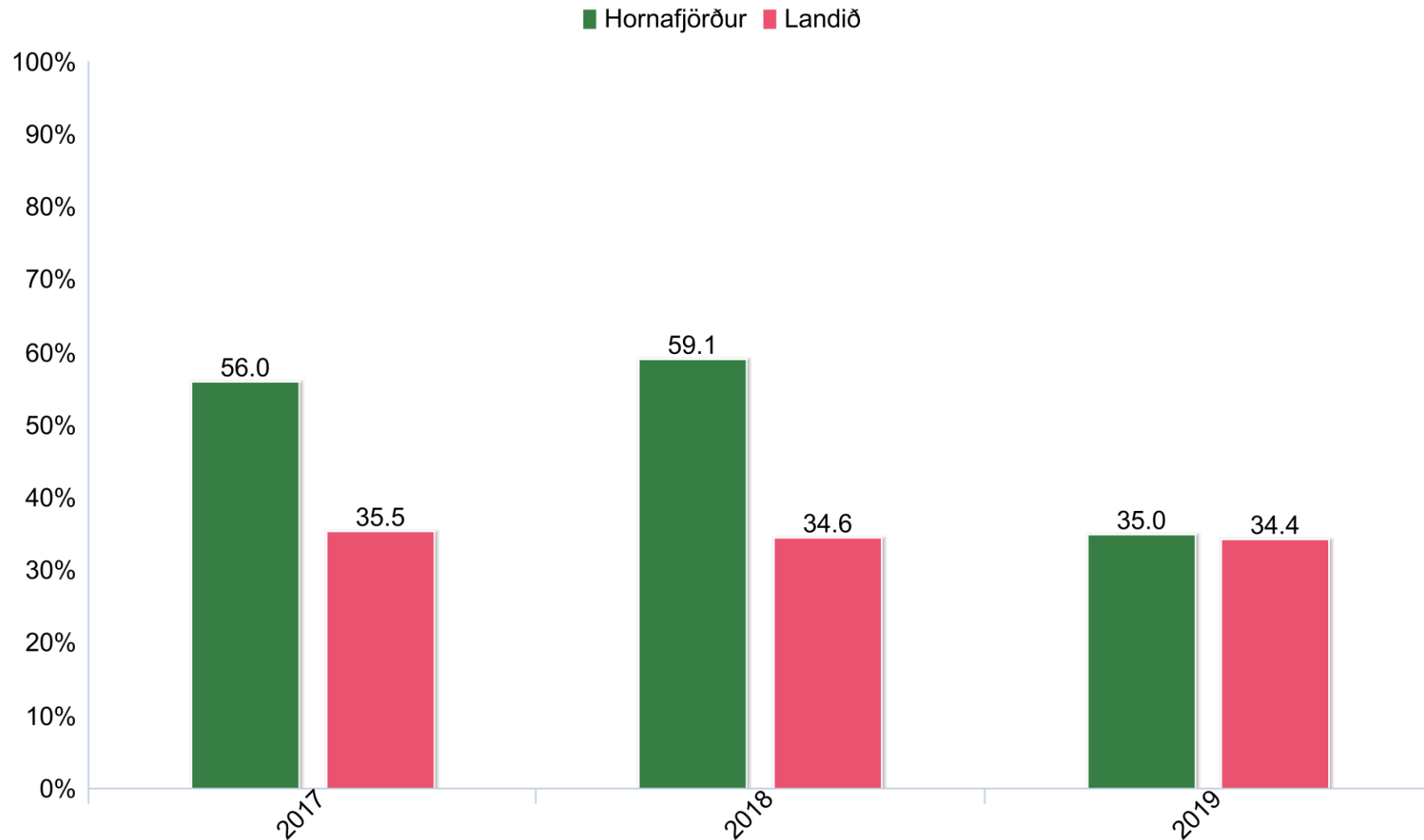

Hve oft notar þú raf-sígarettur á dag?

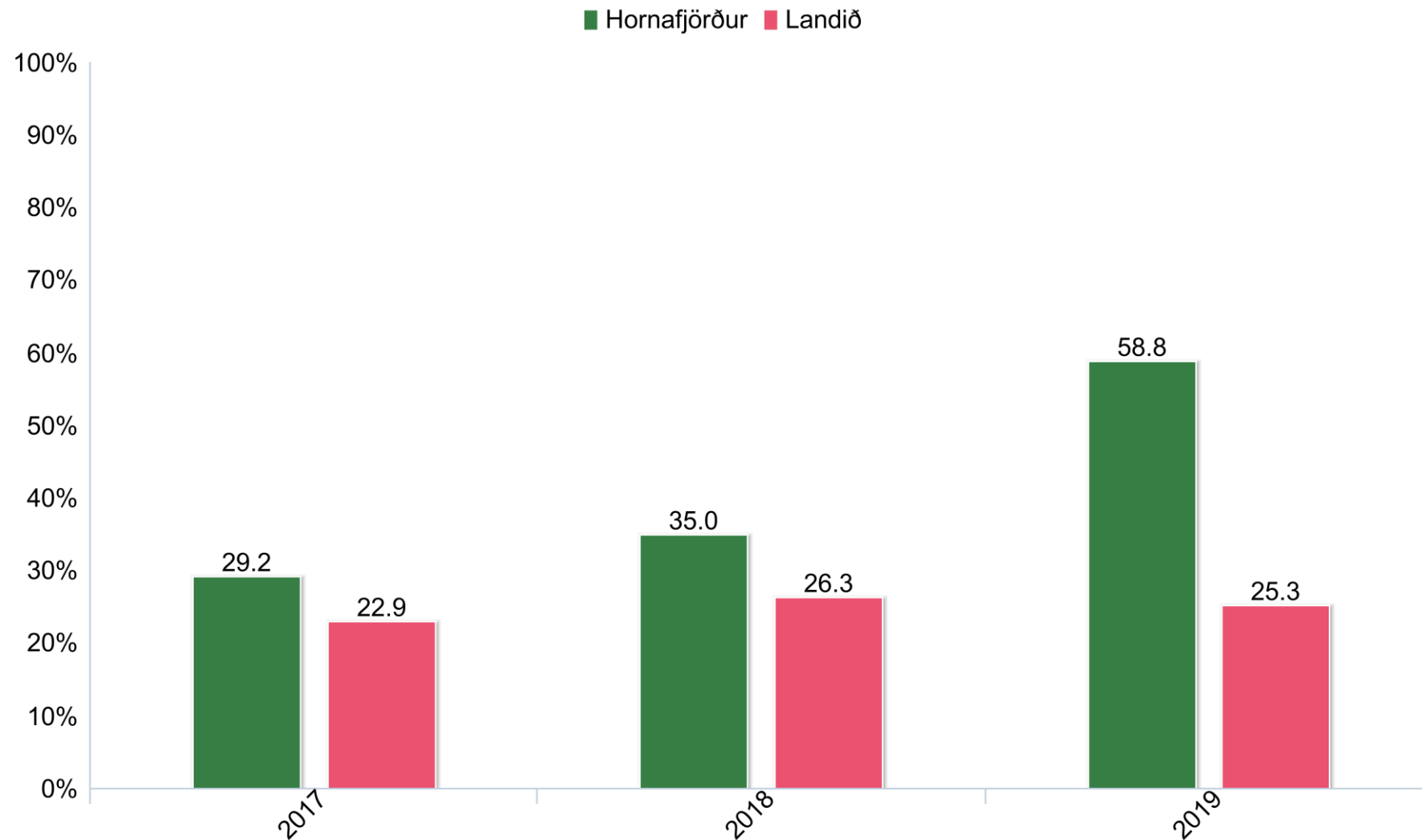
Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk árið 2019

	Hornafjörður			Landið		
	10.bekkur	9.bekkur	8.bekkur	10.bekkur	9.bekkur	8.bekkur
Aldrei	100.0%	50.0%	100.0%	82.3%	87.9%	93.6%
Sjaldnar en einu sinni á dag	0.0%	16.7%	0.0%	9.0%	6.8%	4.0%
1-10 sinnum á dag	0.0%	11.1%	0.0%	3.0%	2.1%	1.2%
11 sinnum eða oftar á dag	0.0%	22.2%	0.0%	5.8%	3.2%	1.2%

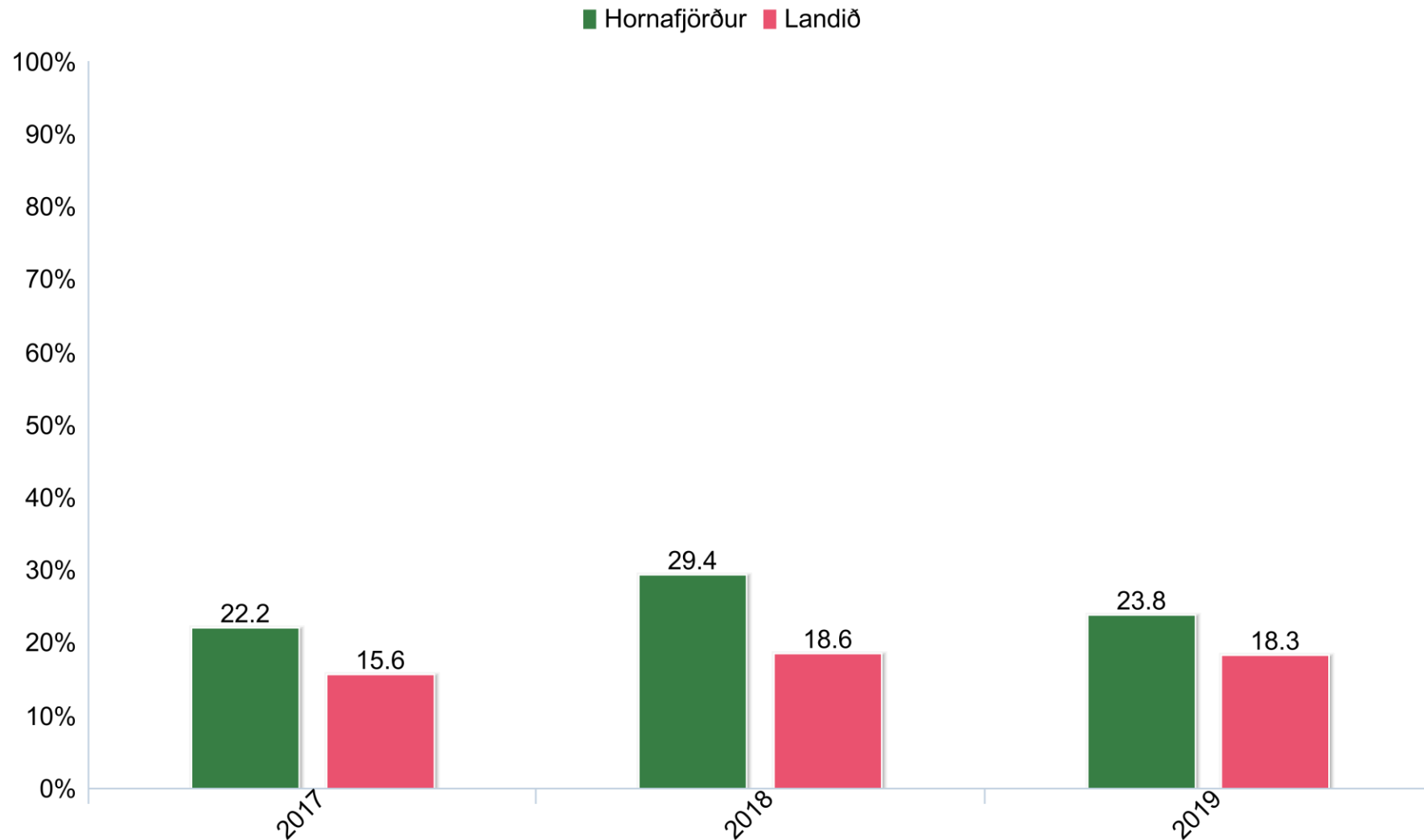
Hlutfall nemenda í 10. bekk sem hafa einhvern tíma um ævina drukkið áfengi, árin 2017, 2018 og 2019

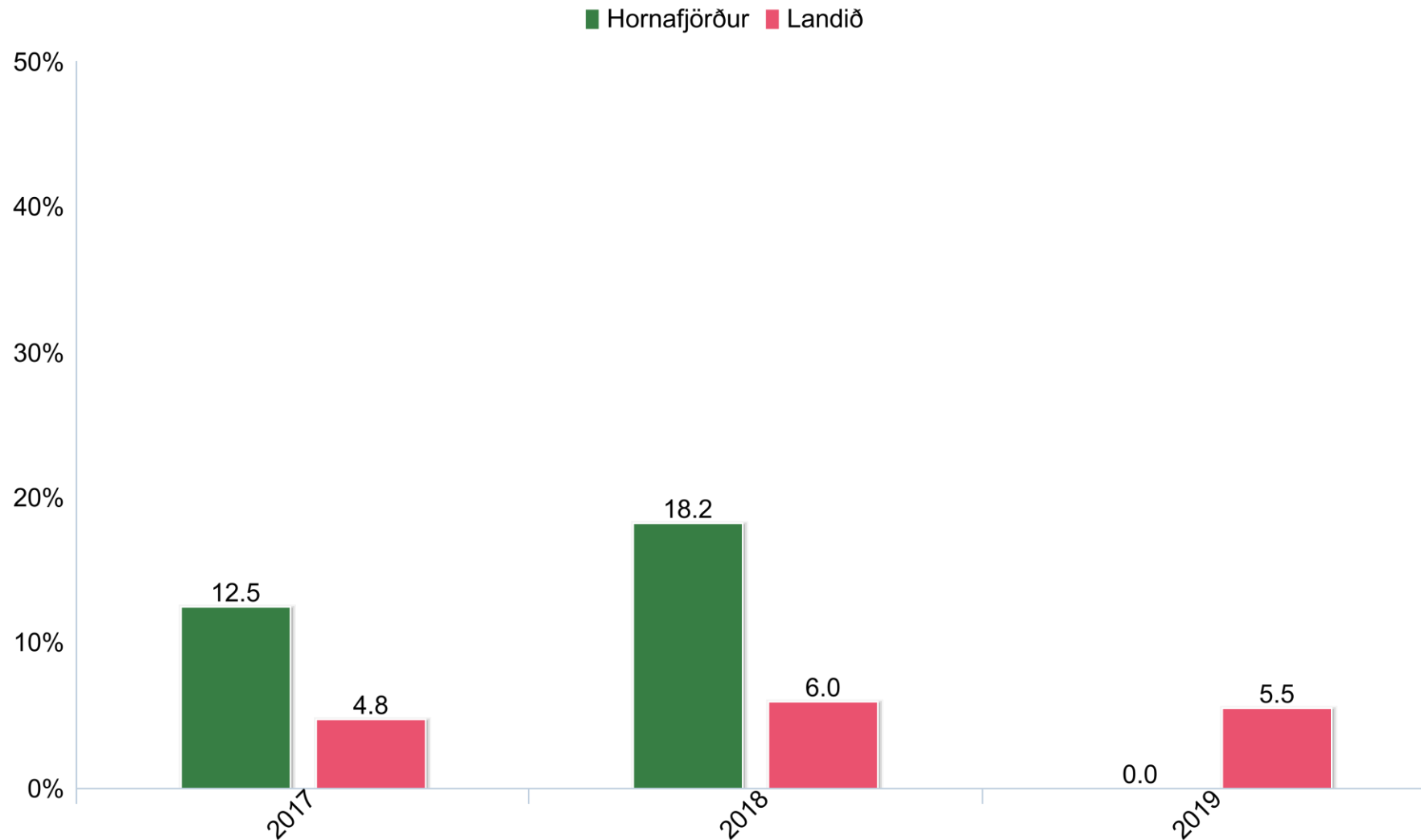
Hlutfall nemenda í 9. bekk sem hafa einhvern tíma um ævina drukkið áfengi, árin 2017, 2018 og 2019

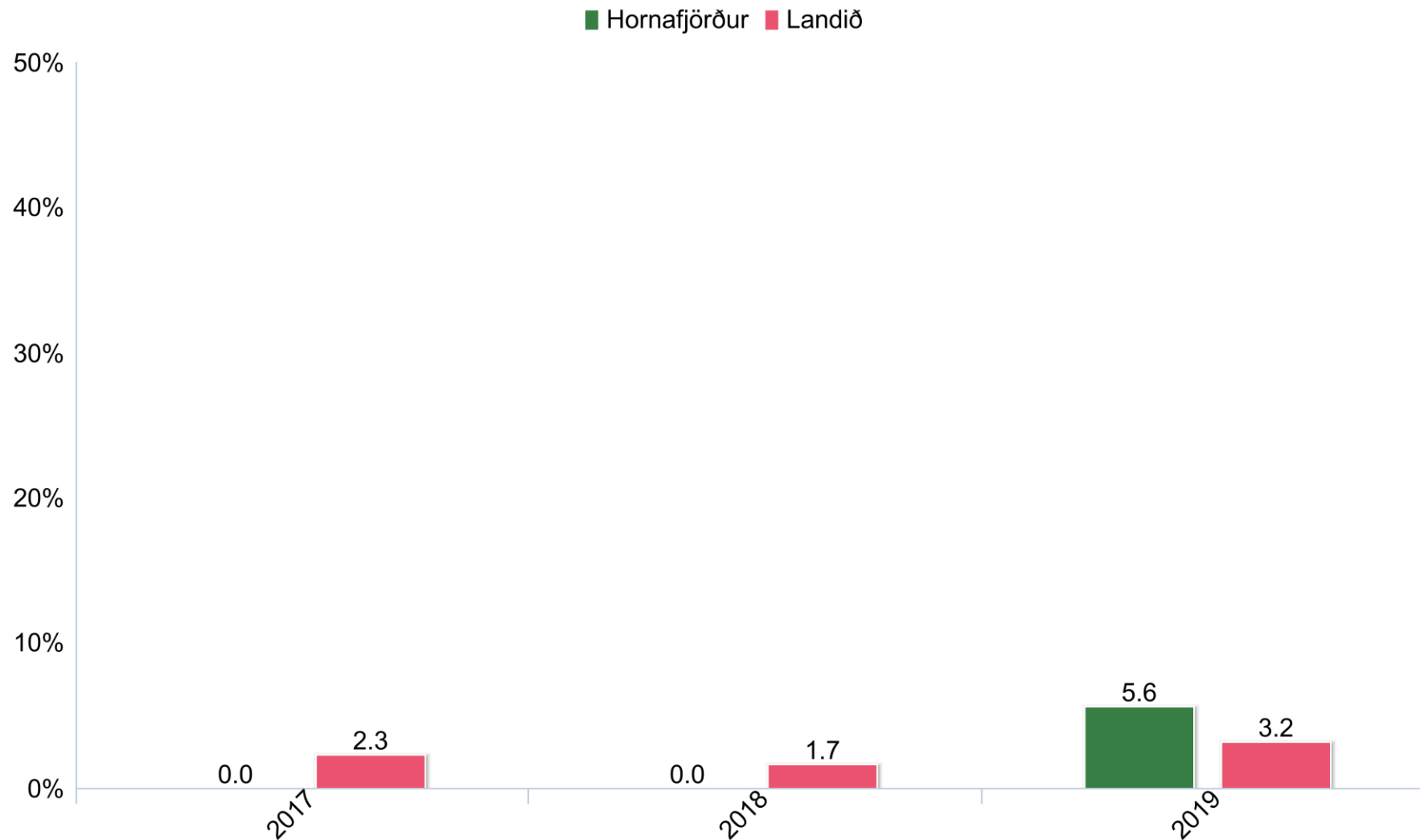
Hlutfall nemenda í 8. bekk sem hafa einhvern tíma um ævina drukkið áfengi, árin 2017, 2018 og 2019

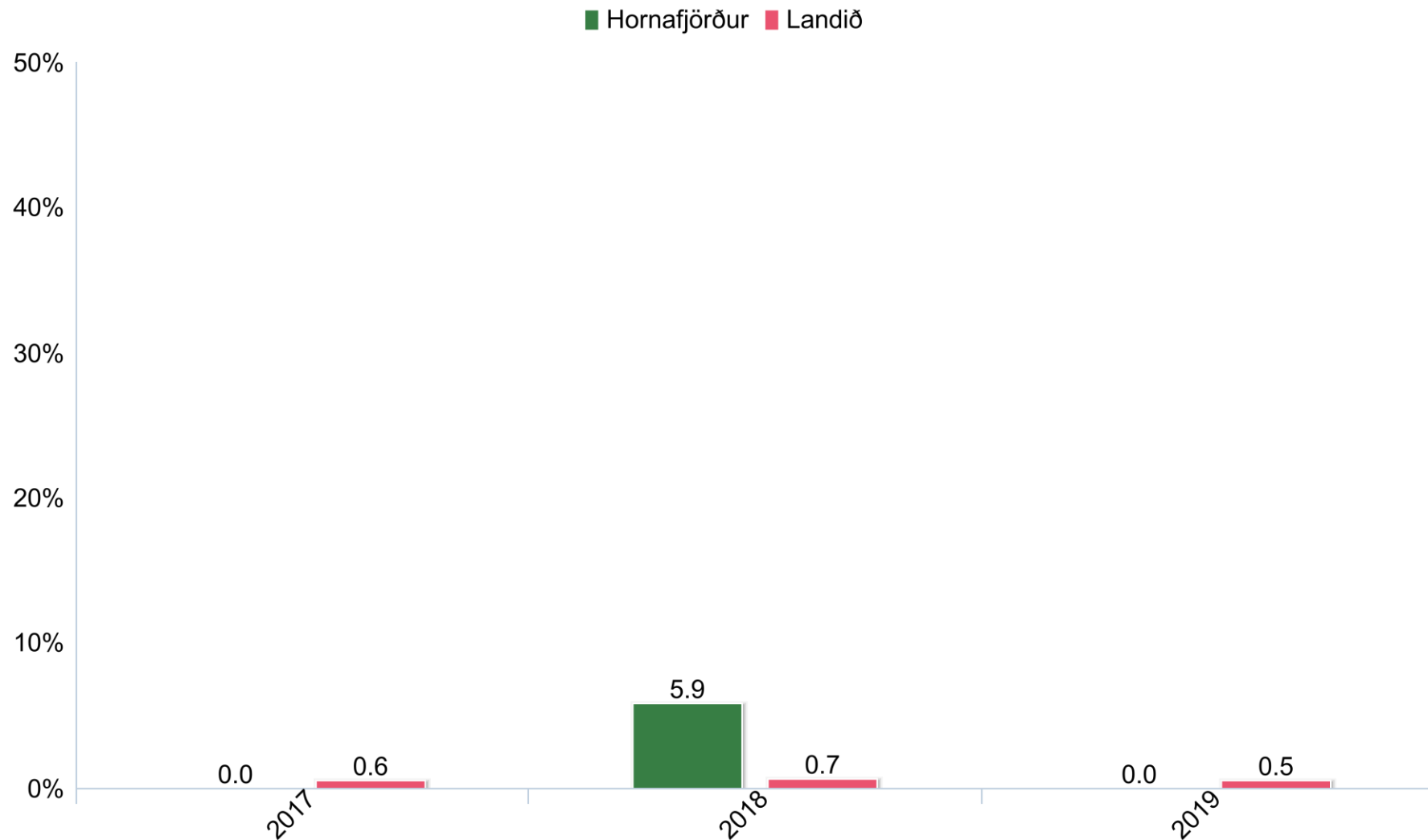
Hlutfall nemenda í 10. bekk sem hafa orðið ölvaðir einu sinni eða oftar síðastliðna 30 daga, árin 2017, 2018 og 2019

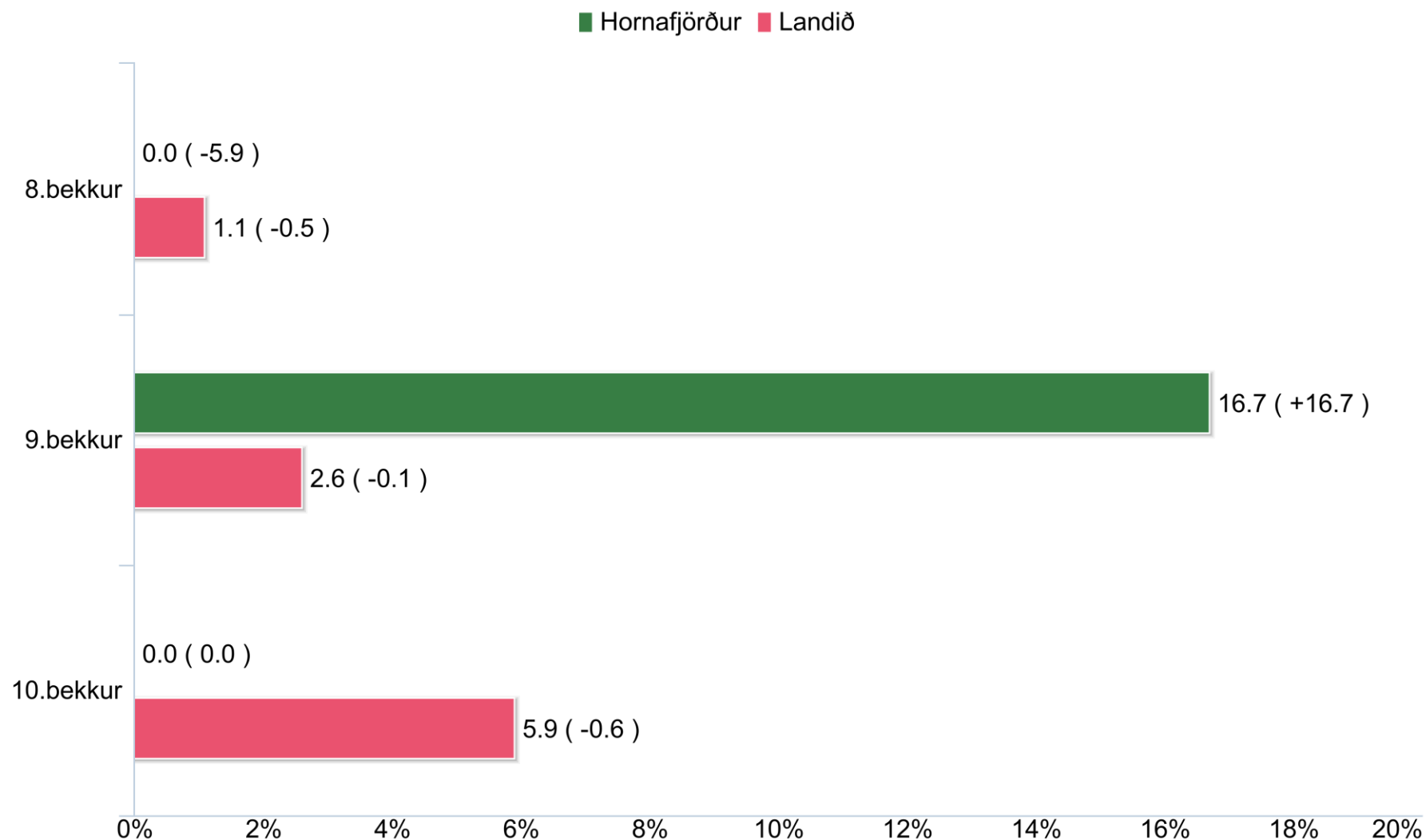
Hlutfall nemenda í 9. bekk sem hafa orðið ölvaðir einu sinni eða oftar síðastliðna 30 daga, árin 2017, 2018 og 2019

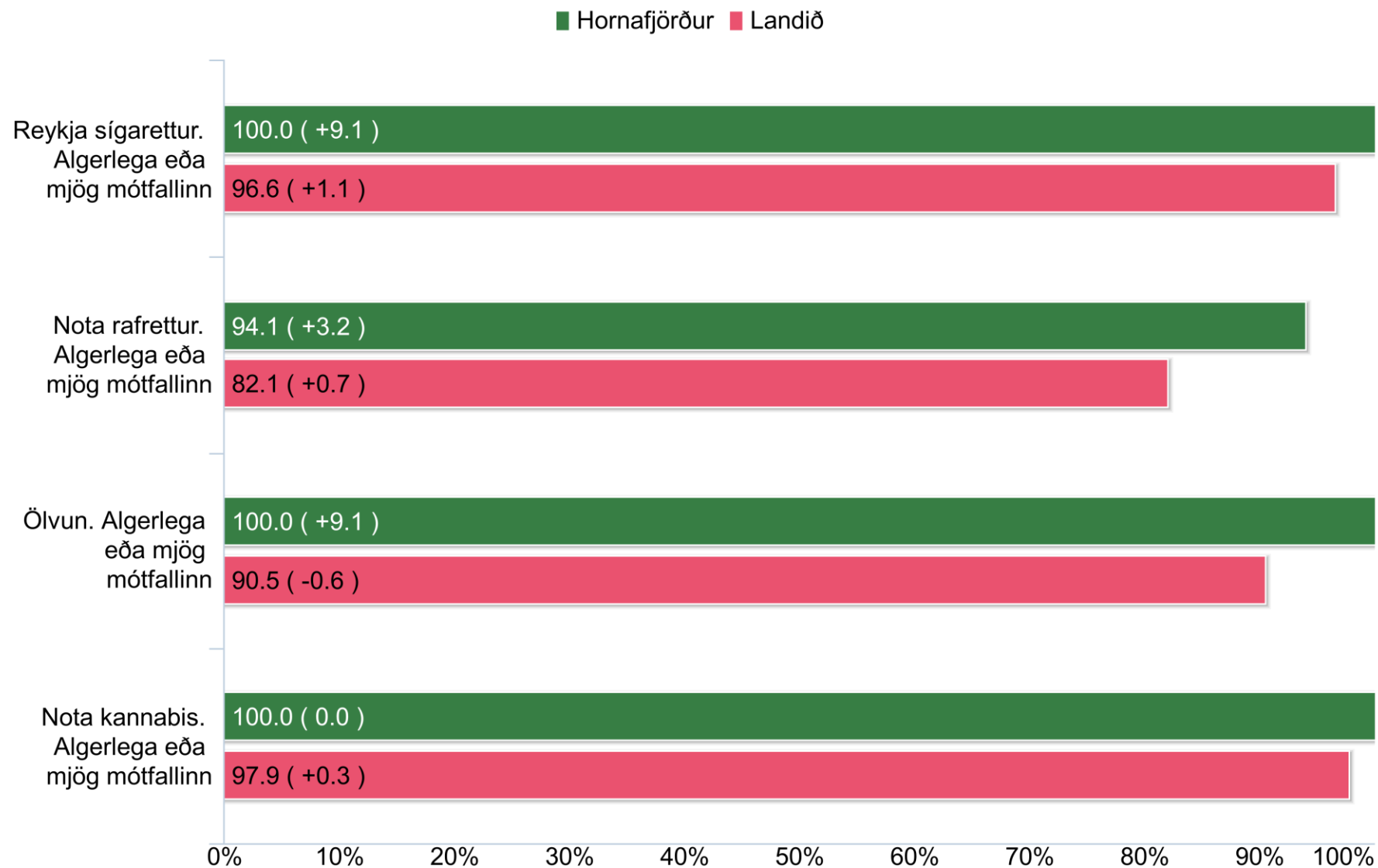
Hlutfall nemenda í 8. bekk sem hafa orðið ölvaðir einu sinni eða oftar síðastliðna 30 daga, árin 2017, 2018 og 2019

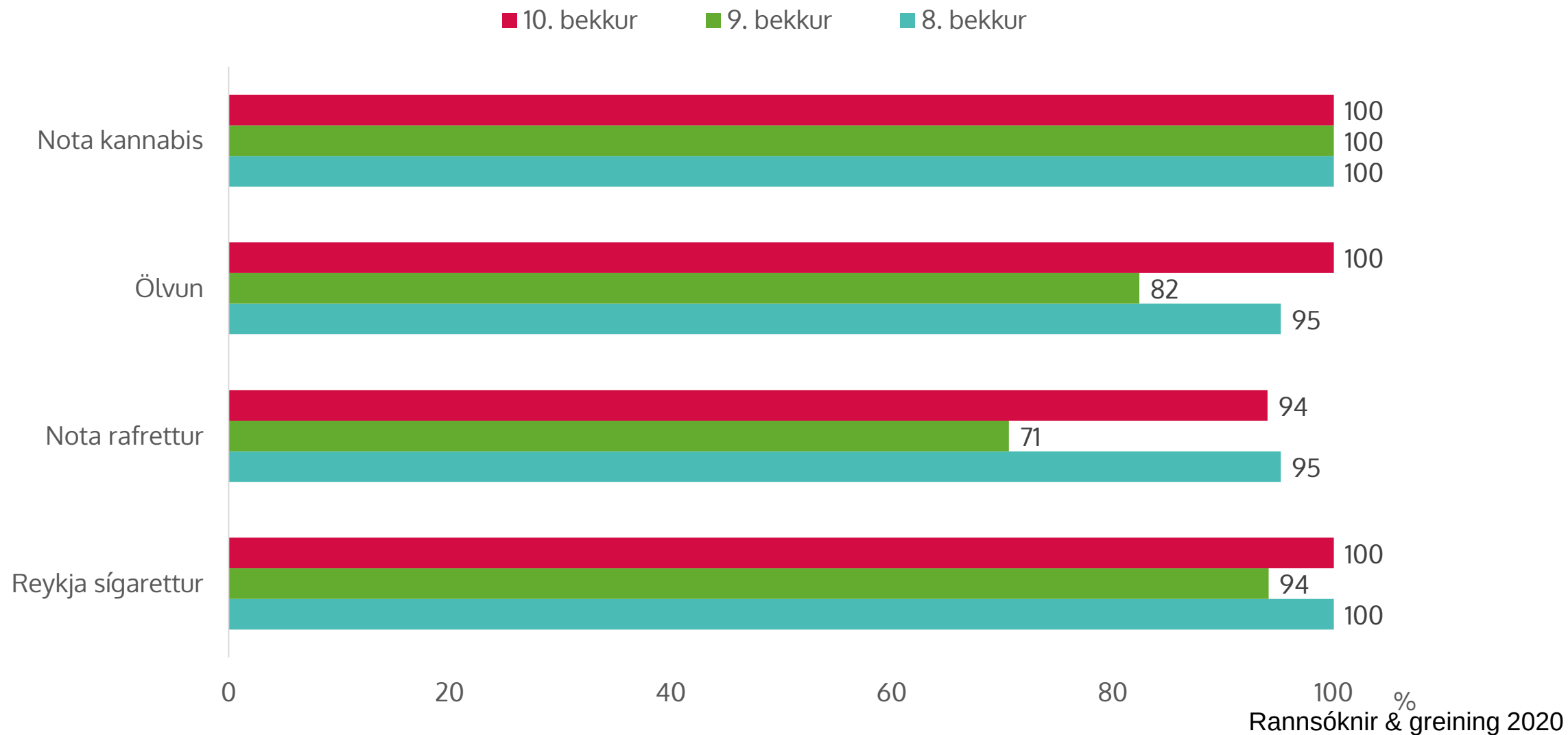
Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk sem segjast hafa notað marijúana einu sinni eða oftar um ævina árið 2019, breyting (+/-) frá 2018

Upplifun nemenda í 10. bekk á viðbrögðum foreldra við vímuefnaneyslu árið 2019, breyting (+/-) frá 2018

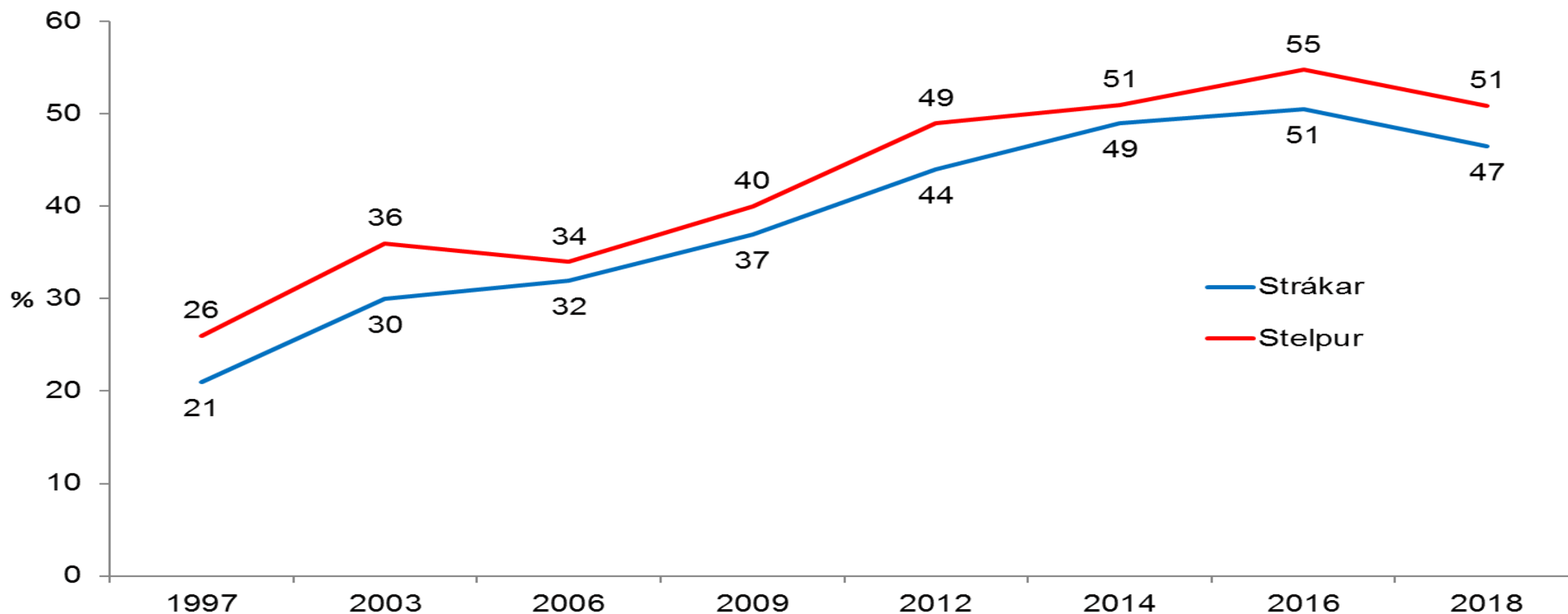
Upplifun nemenda í 8., 9. og 10. bekk á viðbrögðum foreldra við vímuefnaneyslu. Hlutfall sem segir þau algerlega eða mjög mótfallin árið 2019

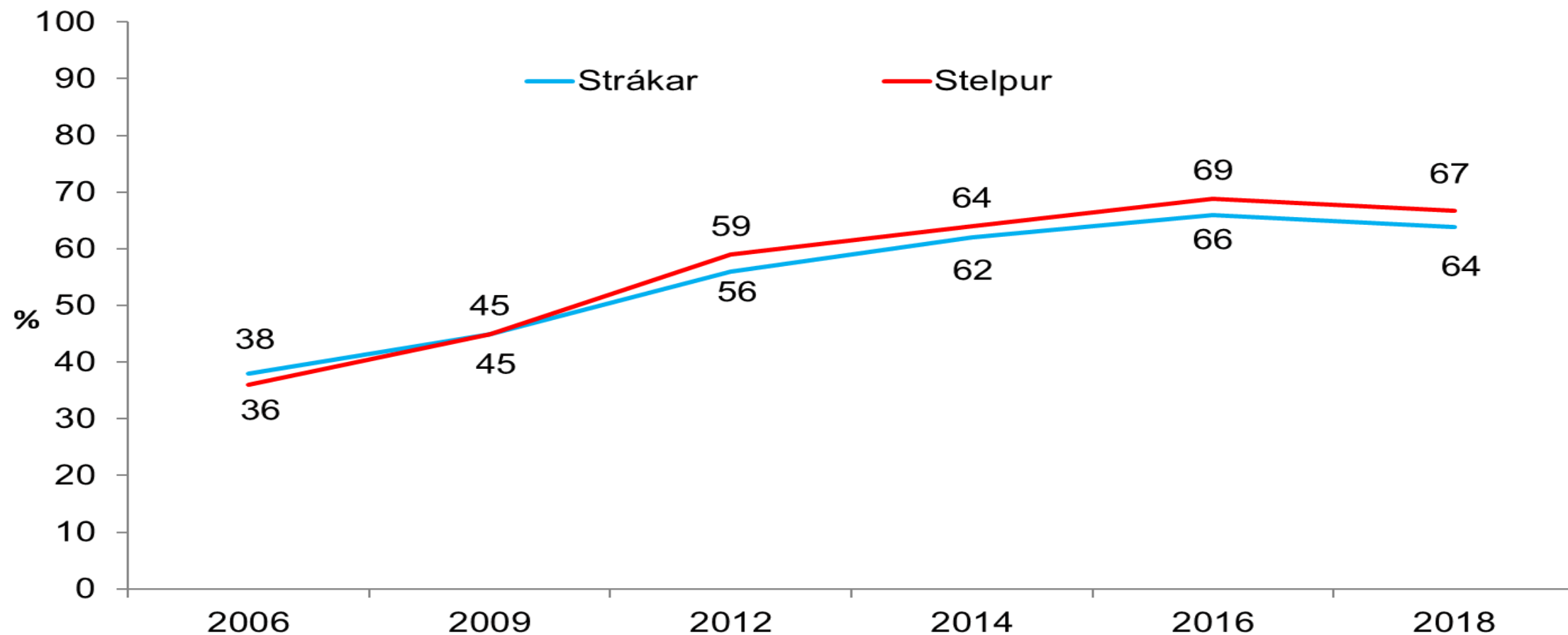
Við vitum hvað þarf til

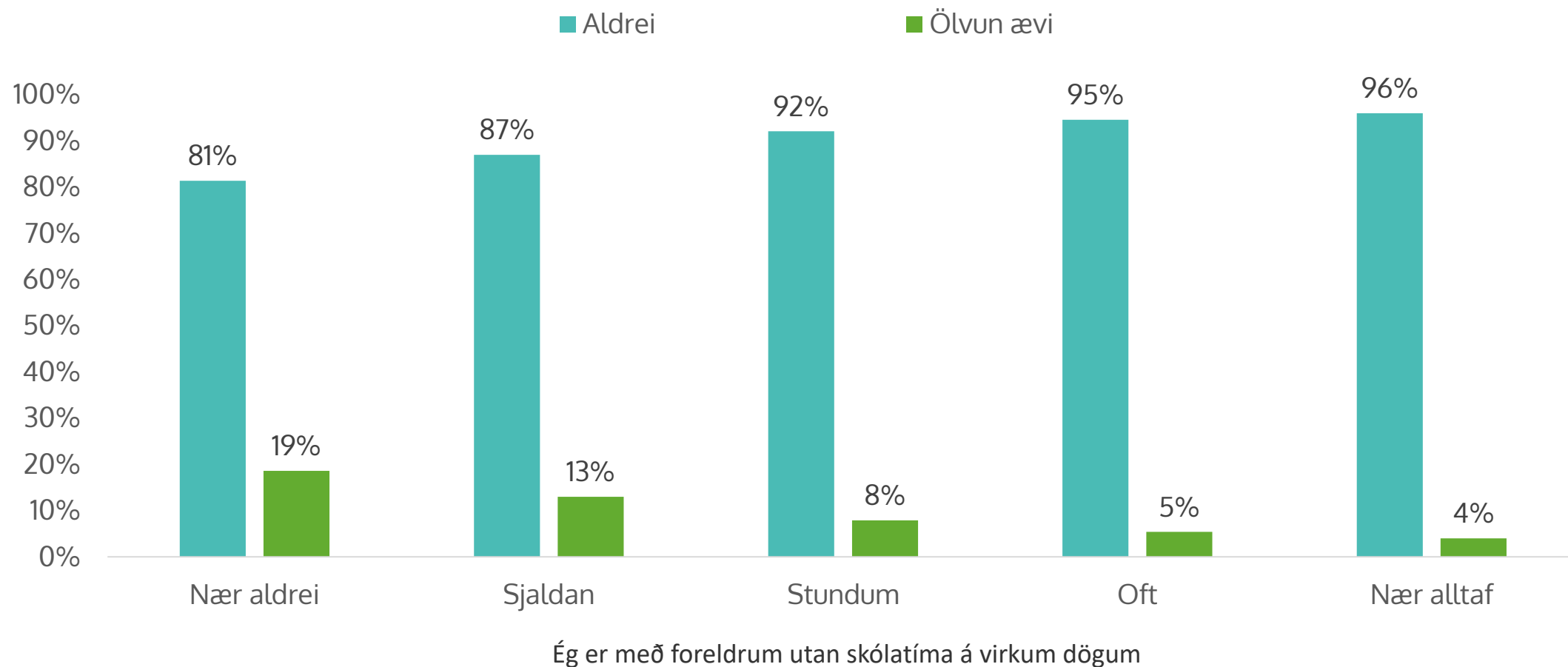
Oft eða nær alltaf með foreldrum sínum utan skólatíma á virkum dögum (hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk)

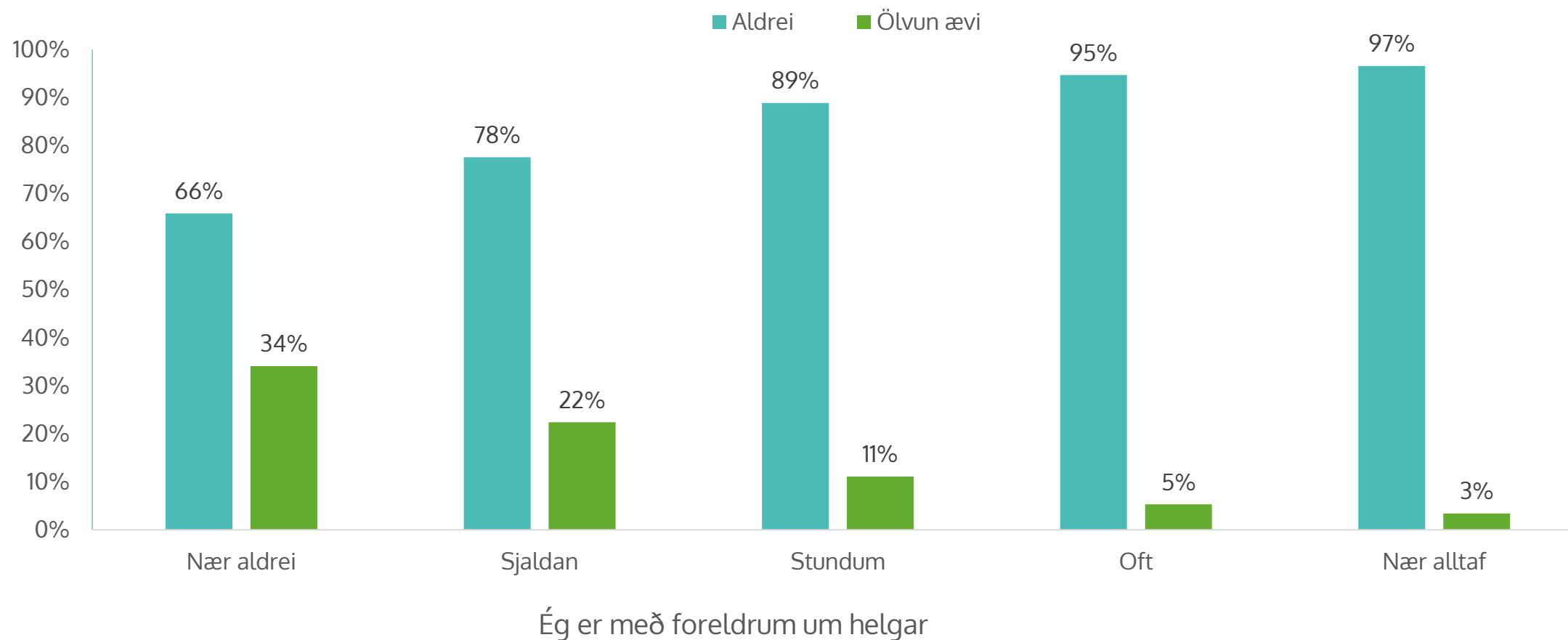
Oft eða nær alltaf með foreldrum sínum um helgar (hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk)

Ölvun einu sinni eða oftár um ævina, greint eftir spurningunni
„Ég er með foreldrum utan skólatíma á virkum dögum“ (hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk
árið 2018)

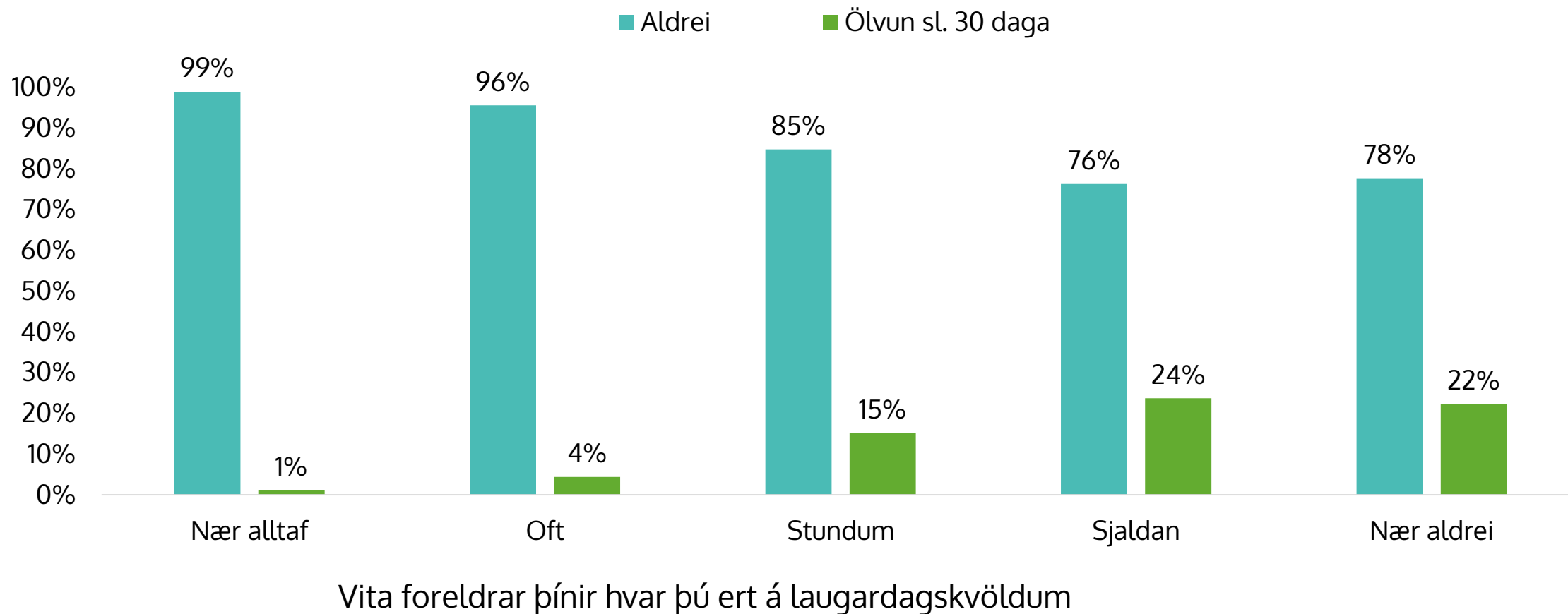

Ölvun einu sinni eða oft um ævina, greint eftir spurningunni
„Ég er með foreldrum um helgar“ (hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk árið 2018)

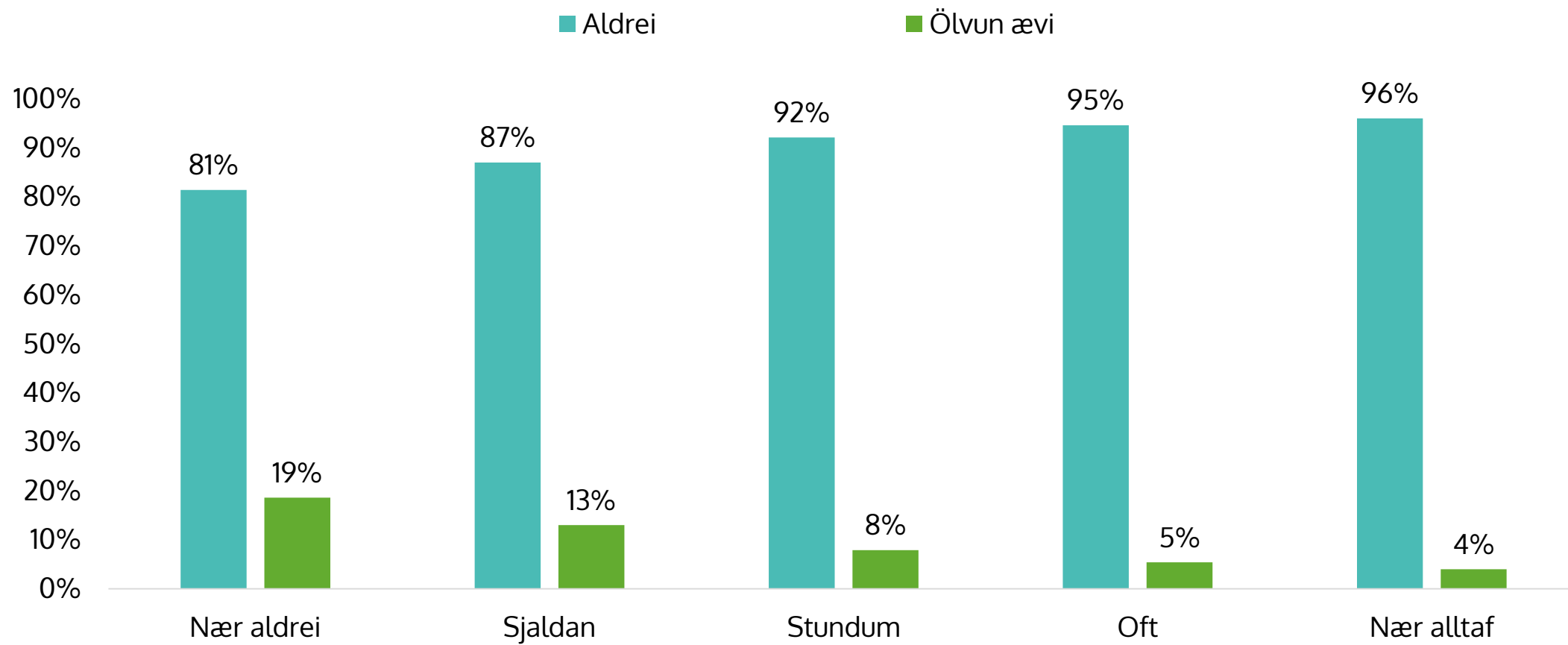

Ölvun sl. 30 daga, greint eftir spurningunni

„Vita foreldrar þínir hvar þú ert á laugardagskvöldum“ (hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk árið 2018)

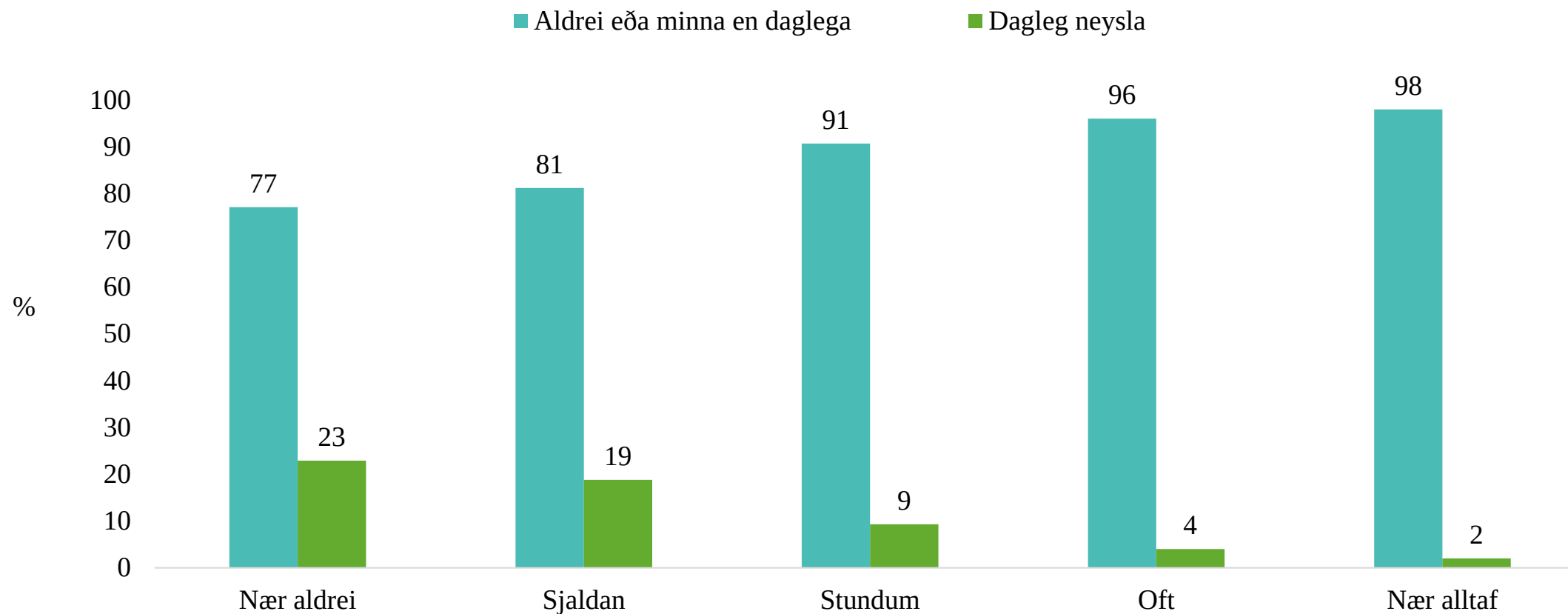

Daglega notkun rafrettna, greint eftir spurningunni „Ég er með foreldrum utan skólatíma á virkum dögum“ (hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk árið 2018)

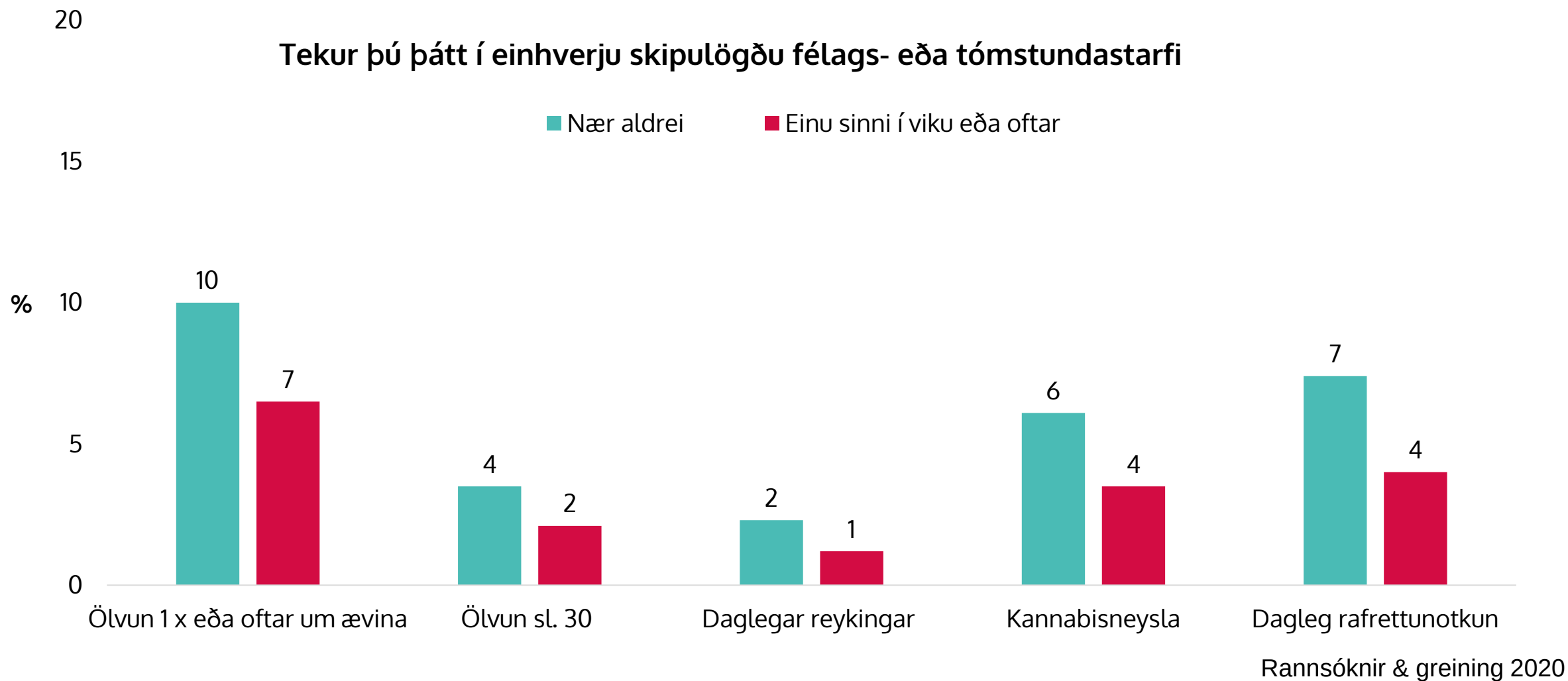

Ég er með foreldrum utan skólatíma á virkum dögum

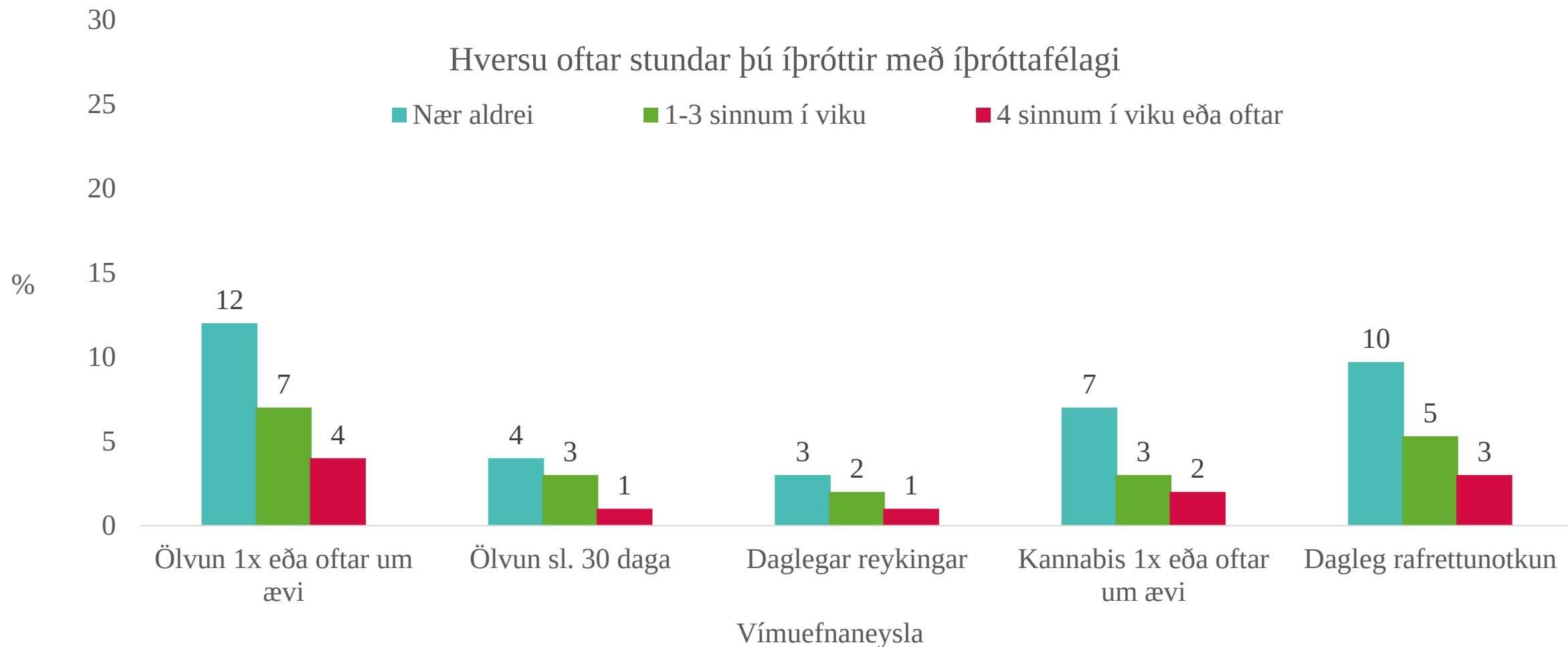
Daglega notkun rafrettna, greint eftir spurningunni „Ég er með foreldrum um helgar“ (hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk árið 2018)

Vímuefnaneysla, greind eftir því hvort nemandi tekur þátt í skipulögðu félags- og tómstundastarfi (hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk árið 2018)

Vímuefnaneysla, greind eftir því hvort nemandi tekur þátt í skipulögðu íþróttastarfi með íþróttafélagi (hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk árið 2018)

_____

Er eitthvað sem má gera betur?

- Foreldrar – samvera
- Íþróttir / tómstundir
- Vinna
- Forvarnir / Vímuefni
- Skjátími
- Svefn
- Unglingar sem neytendur - auglýsingar

- Hvað finnst ykkur um niðurstöðurnar?
- Er eitthvað sem þið viljið breyta?
- Hvernig viljið þið gera það?

Það eru engir töfrar...

Við einfaldlega gerum það sem við vitum að virkar og þurfum að halda því áfram

Takk fyrir
